WYNIA'S WEEK

De toevoer van water en stroom stokt. In een van de welvarendste landen ter wereld

Posted on 6 april 2024 by Theo Jongedijk

In achter ons liggende periodes van ongewoon langdurige droogte, ongeveer sinds 2018, nam het aantal lekkages in het waterleidingnet opvallend toe. De oorzaak werd toen gezocht in de uitzonderlijke weersomstandigheden.

Nu het al maanden achtereen bijna dagelijks regent, lijkt zich – voor wie de berichtgeving in regionale media volgt – hetzelfde verschijnsel voor te doen. De ene na de andere waterlekkage dient zich aan en dat beperkt zich niet tot één regio. Drie willekeurige krantenkoppen:

- 'Waterdrukregelaar oorzaak waterlekkages in Belfeld'
- 'Door waterleidingbreuk zitten bewoners Mozartstraat in Bunschoten met beperkt drinkwater'
- 'Veel wateroverlast door leidingbreuk in Hoogland: zoveel water heb ik nog nooit in mijn weiland gezien'

Verontrustende vooruitzichten

Zelfs het Watermuseum in Arnhem, redelijk bestand tegen water zou je zeggen, kreeg met wateroverlast te maken. Eind november vorig jaar, toen een waterleiding in de hogerop gelegen burgemeesterswijk knapte, liep de toeristische trekpleister waterschade op en moest dagen dicht voor schadeherstel.

Het Nederlandse waternet geldt niettemin als één van de beste, zo niet het allerbeste ter wereld. We zijn een uitzondering waar het gaat om de kwaliteit die zo optimaal is dat er geen chloortoevoeging is vereist.

Waterbazen uiten ondertussen echter wel steeds vaker verontrustende vooruitzichten. 'Het is allerminst zeker dat nieuwbouwwijken in de nabije toekomst nog een wateraansluiting kunnen krijgen.'

Hoe kan het dat in een periode dat het (regen)water ons bijna letterlijk aan de lippen staat er steeds vaker en openlijk wordt gesproken over watertekorten? Dat de situatie inderdaad ernstig is, blijkt uit het feit dat volgens berichtgeving van het *Financieele Dagblad* drinkwaterbedrijf Vitens al 45 keer 'nee' heeft moeten verkopen aan bedrijven die om een aansluiting vroegen.

In het meest recente nummer van *Eigen Huis Magazine* trekt de kop 'Elke druppel telt', in chocoladeletters die qua grootte aan *De Telegraaf* doen denken, alle aandacht op. Hoe schrijnend zijn dan de berichten over verspilling van water door (te vermijden?) lekkages in woonwijken.

Trage overheden

Nicole van Veldhoven van drinkwaterleidingbedrijf Dunea windt er geen doekjes om: 'De bevolking groeit snel, maar de beschikbaarheid van ons water niet. We zijn hard op zoek naar meer bronnen, maar die zijn niet zo snel voorhanden. Als we niet met z'n allen gaan besparen, dan is er al voor 2030 niet meer voldoende water. Op een warme zomeravond als iedereen tegelijk de tuin gaat sproeien, ga je dit als eerste merken. Er komt dan nog steeds wat water uit de kraan, maar met veel minder kracht. In ons gebied komen er 255.000 woningen bij. We kunnen iedereen wel aansluiten, maar het is de vraag of er overal voldoende water is voor iedereen.'

Nog een signaal dat tot denken aanzet: van de tien waterleidingbedrijven in ons

land hebben er zeven onvoldoende reserves. De oorzaak daarvan is mede te wijten aan de traagheid van overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) die betrokken zijn bij de vergunningverlening.

Geen stroom

Wat voor het leidingwater geldt, geldt ook voor elektriciteit. Bizarre berichten van dat front volgen elkaar in de media op. Ouderen die een appartement in Noordwijk kochten, blijken al maanden bij hun kinderen in te wonen, omdat er in het nieuwe stulpje geen energie voorhanden is. Klaar ben je. Maar niet heus. De afbouw van de woning kan nog maanden op zich laten wachten.

Ondernemers op het Alkmaarse industrieterrein Boekelermeer zochten gezamenlijk naar een alternatief en vonden dat in een eigen elektriciteitsnetwerk, toen ze voor het voldongen feit kwamen te staan dat er op hun nieuwe locatie onmogelijk stroom was te krijgen.

Grote accu op schoolplein

Tegenover *NH-nieuws*, dat de ontwikkelingen over deze kwestie op de voet volgt, verklaarden de initiatiefnemers dat ze kans maken op 21 miljoen euro Europese subsidie, een novum voor ons land. 'Het komt erop neer dat we een privaat stroomnetwerk aanleggen met zonnepanelen en daarbij onderlinge afspraken maken over stroomgebruik.'

In hetzelfde Noord-Holland is ook een basisschool de dupe van gebrek aan elektriciteit. Een grote accu op het schoolplein is de noodoplossing. De gemeente Alkmaar neemt de ruim zevenduizend euro aan huurkosten op zich.

'Nul op de meter'

In het Brabantse Veldhoven is de situatie zo mogelijk nog schrijnender. Twee basisscholen en twee kinderopvangcentra vrezen minimaal vijf en maximaal tien jaar afhankelijk te worden van een dieselaggregaat. Het nieuwe schoolgebouw werd duurzaam gebouwd, vanuit het principe 'nul op de meter'. Je vraagt je af: waarom krijgt een maatschappelijke voorziening als een school geen voorrang op andere belanghebbenden?

Volgens Omroep Brabant ligt dat aan de bestaande regelgeving en schijnt de Toezichthouder Autoriteit Consument & Markt naar aanleiding van deze kwestie een voorrangsregeling voor scholen te overwegen.

Druk op stroomnet neemt toe

De grootste opstoppingen op het stroomnet doen zich voor in de provincies Gelderland, Flevoland en Utrecht. Er moet een wonder gebeuren, willen grote bedrijven daar nog aansluitingen kunnen krijgen.

Met een groei van tientallen procenten in het aantal warmtepompen in ons land en de naar verwachting twee miljoen laadpalen voor elektrische auto's die er in 2030 langs de kant van de weg moeten staan, tegen nu slechts een half miljoen, is het duidelijk dat de druk op het elektriciteitsnet eerder toe dan afneemt.

Het menselijke verhaal achter het stroomtekort wekt nog het meeste medelijden. Omroep Bollenstreek sprak Marion en Cees van der Bent, een van de 23 appartement-eigenaren in Noordwijk, die wel de sleutel hebben van hun optrekje, maar daar zonder energie niets aan hebben.

'Het voelt zo raar', zegt Manon. 'Je bent praktisch eigenaar en je kan er gewoon niet in. Ik heb het in gedachten al zo vaak ingericht. We wachten nu meer dan een jaar op de verhuizing. We zouden drie maanden bij mijn zoon logeren. Dat is nu al een jaar. Ik heb hem gefeliciteerd met zijn gratis huishoudster', grapt ze.

Bakstenen bakbeest ontneemt uitzicht

Ruzie tussen de gemeente Noordwijk en Liander over het plaatsen van een transformatiehuisje zou een van de belangrijkste oorzaken zijn van de langdurige vertraging. Van die voorzieningen, hard nodig om de energietransitie mogelijk te maken, zijn er de komende jaren in het gehele land maar liefst 48.000 nodig.

Het letterlijk uit de grond stampen van de trafohuisjes gaat ook al niet zonder slag of stoot. Ze moeten dicht bij woningen worden geplaatst en juist daar wrikt de schoen. Wie wil er zo'n bakstenen bakbeest voor z'n deur of raam?

Michiel Jansz in Naarden in ieder geval niet. De bewoner zei voor de draaiende camera van *EenVandaag* overvallen te zijn door de bouw die hem en zijn vrouw het

nu nog mooie en vrije uitzicht gaat ontnemen. Als burger ben je kansloos. Geen enkel protest zal helpen. De trafohuisjes mogen vergunningenvrij worden neergezet.

Theo Jongedijk *is journalist.*

Wynia's Week *verschijnt altijd, twee keer per week.* **Het zijn de donateurs die dat mogelijk maken.** *Nog geen donateur? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*